

Notitie

aan P. Dassen (Aveco de Bondt)
van M.A.J. Grutters & G. Bakker
betreft Vleermuisonderzoek Utrecht CS
project 0356
datum 4 juni 2008

bSR

ecologisch advies

Postbus 23452

3001 KL Rotterdam

telefoon: 010-436 42 22

fax: 010-436 43 99

e-mail: bsr@nmr.nl

www.bureaustadsnatuur.nl

bezoekadres: Natuurhistorisch Museum

Rotterdam - Westzeedijk 345 (Museumpark)

geproduceerd in samenwerking met Aveco de Bondt

 Aveco de Bondt
ingenieursbedrijf

Inleiding

In opdracht van Aveco de Bondt heeft bSR ecologisch advies onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen op twee locaties die deel uitmaken van het stationscomplex van Utrecht CS te Utrecht. Dit in verband met geplande sloop en ruimtelijke ontwikkelingen ter plaatse. Het gaat om de locaties Stationsplateau, Jaarbeurstraverse en de 'Sporthal'. Deze zijn weergegeven in Figuur 1, foto's van de locaties staat in de figuren 2 t/m 5. Voorliggende rapportage omvat de resultaten van zowel het voorjaars- als najaarsonderzoek. Het voorjaarsonderzoek is uitgevoerd om aanwezigheid van kraamkolonies van gebouwbewonende vleermuizen vast te kunnen stellen, het najaarsonderzoek richtte zich op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen.

Vleermuizen en hun vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Wanneer men ruimtelijke ontwikkelingen uitvoert waarbij wettelijke verbodsbepalingen aangaande vleermuizen worden overtreden, dient men een ontheffing aan te vragen. Afhankelijk van de omstandigheden is men daarbij verplicht tot het realiseren van mitigerende en compenserende maatregelen. Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes wordt doorgaans in delen uitgevoerd, temeer wettelijke beschermde 'vaste' verblijfplaatsen niet jaarrond worden gebruikt. Desondanks zijn deze wel jaarrond beschermd. Voor het opsporen van kraamverblijfplaatsen, doorgaans bewoond door een groter aantal dieren, wordt in het voorjaar (mei-juni) onderzoek verricht. Daarnaast zijn er paarverblijfplaatsen van solitaire mannetjes, welke in het najaar gevonden kunnen worden. Tevens zijn er winterverblijven. Deze zijn een stuk moeilijker op te sporen en worden dikwijls pas gevonden wanneer sloopwerkzaamheden al zijn aangevangen. Een groot aantal rondvliegende dieren in het najaar kan evenwel toch een goede aanwijzing zijn dat zich potentieel een winterverblijf op een locatie zal bevinden.

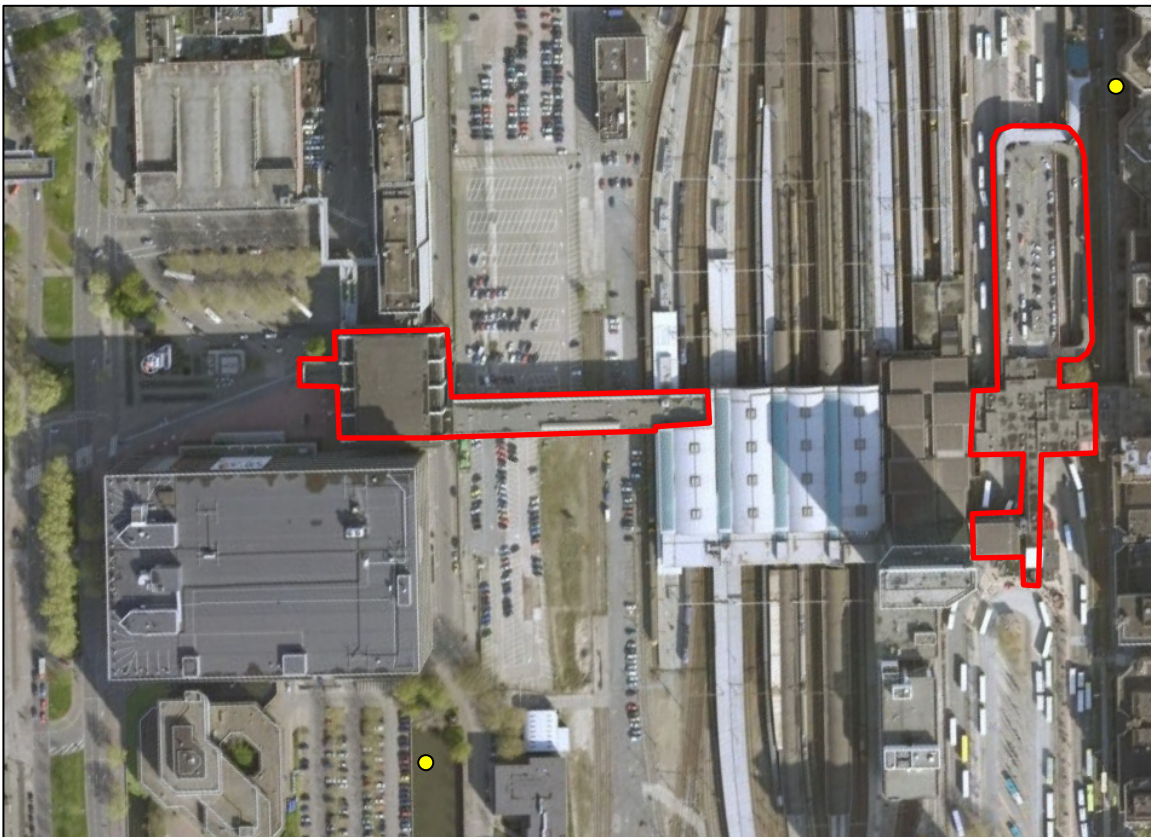
Methodiek

In de avond van 26 september 2007 is door twee medewerkers een bezoek gebracht aan de onderzoekslocatie. Ook is in de directe omgeving van de onderzoekslocatie gekeken naar aanwezigheid van vleermuizen. Bij het onderzoek is met behulp van een tweetal batdetectors, typen Pettersson D100 en D240x, geluisterd en gekeken naar de aanwezigheid van vleermuizen. Voorts zijn de mogelijkheden voor vleermuizen bekeken die de locatie biedt als het gaat om verblijfplaatsen. Op 3 oktober heeft een tweede bezoek plaatsgehad, waarbij weer met behulp van een batdetector in het hele onderzoeksgebied is gezocht naar vleermuizen. In het voorjaar van 2008 heeft een derde bezoeker plaatsgehad. Dit was op 12 mei. Hierbij is met de zelfde methodiek naar vleermuizen gezocht.

Resultaten

Tijdens de beide najaarsbezoeken (op 26 september 2007 en 3 oktober 2007) zijn op en rond de onderzoekslocaties geen vleermuizen waargenomen. In de directe omgeving zijn evenmin vleermuizen waargenomen.

Het voorjaarsbezoek op 12 mei 2008 heeft geen waarnemingen opgeleverd van vleermuizen die binding hadden met bebouwing op de onderzoekslocatie. Slechts éénmaal werd een passerende Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen (Figuur 1), deze waarneming werd gedaan om 22:25 uur. Eerder op de avond was geen activiteit van vleermuizen op de onderzoekslocatie. Wel werd in de nabijheid van het station op verschillende plekken vleermuizen waargenomen. Enkele exemplaren werden gezien aan de oostzijde van het spoor in Park Nieuweroord en rond het hoofdkantoor van ProRail ("De Inktpot"), een foeragerende gewone dwergvleermuis was gedurende langere tijd aanwezig boven een watergang langs de Mineurslaan aan de westzijde van het spoor.

Figuur 1. Begrenzing onderzoeksgebied (rood omlijnd). Gele stippen: waarnemingen Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) op 12-05-2008.

Figuur 2. Zicht op Jaarbeurstraverse vanaf Mineurslaan.

Figuur 3. Westelijk deel van Jaarbeurstraverse (bij locatie "sporthal") gezien vanaf Mineurslaan.

Figuur 4. Zuidelijk deel van stationsplateau gezien vanaf Stationsplein.

Figuur 5. Stationsplateau gezien vanaf noordoostzijde.

Conclusie & aanbevelingen

Het onderzoek heeft niet aan kunnen tonen dat de bebouwing op onderzoekslocatie in gebruik is door vleermuizen. Er zijn geen paar- of kraamverblijfplaatsen vastgesteld, hoogstwaarschijnlijk zijn er ook geen winterverblijven. De slooplocaties lijken om diverse redenen ongeschikt voor vleermuizen:

- Verlichting: de onderzoekslocatie en de wijde omgeving kennen nauwelijks tot geen duisternis, een randvoorwaarde die vleermuizen meestal stellen aan hun leefomgeving. Met name in het oostelijke gedeelte (rond het stads- en streekbusstation) is veel kunstlicht aanwezig.
- Onbeschut: beide locaties zijn tochtig en windrig. Vleermuizen prefereren doorgaans beschutte plaatsen om te vliegen en te verblijven.
- Lawaai: vooral het oostelijk deel van de onderzoekslocatie bij het Stationsplein kenmerkt zich door een continue stroom auto's, bussen en andere motorvoertuigen, waar roepende vleermuizen zeer waarschijnlijk last van zullen hebben.
- Drukke: de vrijwel permanente aanwezigheid van motorvoertuigen en mensen zorgt ervoor dat een vleermuis nooit langdurig op een bepaalde plaats kan blijven vliegen. Bovendien vormt het verkeer direct gevaar voor de dieren, áls deze al aanwezig zouden zijn.
- Ruimte: de mogelijkheden voor vleermuizen zijn relatief beperkt. Alleen het dak boven de stadsbushalte biedt holten, en op enkele plekken zijn holten aanwezig tussen beplatingen. Aan de westzijde van het onderzoeksgebied lijken nauwelijks geschikte plekken aanwezig voor zover dit visueel vastgesteld kan worden.

Op grond van de onderzoeksresultaten hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. De geplande ruimtelijke ingrepen kunnen zonder noemenswaardig risico op verstoring van beschermde flora en fauna plaatsvinden. Er zijn geen vliegroutes of verblijfplaatsen aangetroffen, en deze worden hier ook niet verwacht. Ook biedt de onderzoekslocatie geen of slechte mogelijkheden voor vleermuizen om te foerageren.

In de nabije omgeving zijn wel locaties waar zich vleermuizen bevinden, exemplaren afkomstig uit deze gebouwen kunnen waargenomen worden op de onderzoekslocatie wanneer deze zich naar hun foerageergebieden begeven. Vleermuizen gebruiken voor deze bewegingen “vliegroutes”, die veelal langs opgaande elementen in het landschap lopen. In bebouwd gebied zijn dit vaak huizenrijen of bomenlanen. Het onderzoek liet zien dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet als belangrijke vliegroute fungeert.

De vestiging van broedende vogels behoort echter altijd tot de mogelijkheden, op de onderzoekslocatie zal het hierbij vrijwel alleen gaan om stadsduiven (*Columba livia* forma *domestica*) die zich in richels van gebouwen vestigen. Broedende vogels genieten wettelijke bescherming en mogen niet worden verstoord. Wanneer sloop- of renovatiewerkzaamheden in het winterseizoen plaatsvinden (augustus - maart) zal er geen sprake zijn van verstoring.

Kaartmateriaal

GoogleEarth

Fotografie

Mark Grutters

© bSR ecologisch advies, Postbus 23452, 3001 KL Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.